

Abonamentul:

Pe un an 8 coroane.
Pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și alte
țări străine pe an 10 cor.
—
Un număr singuratic
10 fileri.

PROGRESUL

Redacția și Admini-
strația Nr. 817.

—
Telefon Nr. 29.

—
Apare în fiecare
Sâmbătă.

—
Inserate după învoială.

—
Manuscrise nu se
înapoiază.

Demisia la Români.

(Mic studiu de moravuri contemporane, reprod.
din „Flacăra“).

Bine a cunoscut părintele nostru literar, Ion Creangă, firea multora dintre noi, și cu o spirituală ironie, deși parcă în același timp și cu o nuanță de binevoitoare dojană, a scris și ne-a spus: — „Românului îi este greu până se apucă de o treabă, — că de lăsat, se lasă numaidecât...“. Modernizat oarecum, acest aforism satiric ar putea să sune și astfel: — „Îi este greu Românului pânăce primește să ia asuprași vr'o însărcinare, — că cu demisia e gata în orice moment...“.

Bineînțeles, e vorba aci de însărcinări benevole, gratuite, filantropice, etc. — de aceea modernizarea aceasta a aforismului lui Creangă însemnează și o restrângere a înțelesului lui, dar în același timp, în schimbarea stilului și stilistică, formularea unui adevăr și mai întreg, și mai puțin supus indoiei.

Căci de, sînt și treburi de cari Românul se apucă și nu se mai lasă pânăce le isprăvește; — îndeobște însă, acestea sînt treburi... remuneratorii, ca să zicem așa. Indată însă ce e vorba de însărcinări mai mult sau mai puțin *onorifice*, se schimbă chestia, și aforismul lui Creangă își intră în deplina justetă a observării ce exprimă.

În ce secol trăim noi noi acum? Alte țări, continentul nostru sau alte continente, vor răspunde în diferite feluri: secolul aeroplanelor sau al șantanelor, al telegrafiei

fără sîrmă, sau al afacerilor fără scrupul... Noi Români, însă am putea să zicem, în chip suficient de caracteristic, că trăim în secolul *Societăților*. Ne-a cuprins o adevărată frenezie de asociațiune, dupăce multă vreme am fost recalitranti față de un asemenea spirit... Dar ce folos! — căci mania *demisiei* vine să neutralizeze pornirea cea bună spre împreunăfăptuire...

Este o întrebare, — pentru noi ar fi rezolvită, dar n'am vrea să avem aerul ca să ne impunem părerea noastră și altora, — este întrebarea: — Ce îndeamnă pe cei mulți să ia parte la înființări de societăți, dintre cari multe absolut de același fel în ce privește *scopul*, deosebindu-se doar în ce privește alcătuirea... comitetelor?

Să zicem că nu știm. Dar ce vedem? — Vedem că după obișnuitele două convocări — căci nicio Societate la noi nu-și ține altfel adunările decît „cu orce număr de membri“, — aproape toți aceia cari n'au fost aleși președinți, vicepreședinți, secretari, bibliotecari, controlori, — cum le mai zice, — sau măcar membri în comitet, — protestează și se retrag, — *își dau demisia!*

Chit ca pe urmă, la o nouă adunare, cei cari își dăduseră demisia să se reîntoarcă, să pună la rîndul lor în minoritate „vechiul comitet“, — și atuncia, negreșit, să vină rîndul cestorlalți ca să-și trîntiască *demisia* din Societate.

Ce pierzi? Pierzi ceva? Nu pierzi nimic. Nu este cazul despre care spunea ră-

posatul Nucșoreanu, rămas celebru tocmai pentru această adîncă observație a lui în materie de înțelepciune în viață: — „Să nu-ți dai demisia niciodată, — că te pomenesti că ți-o primește...“ — Și eu — spunea Nucșoreanu, și spunea acestea în cel mai *matur* dintre cele două Corpuri legiuitoare, — cînd eram odată primar la Severin, mi-am pus de gînd să intimidez guvernul, și mi-am trimis demisia telegrafic ministerului de interne. Ei bine, pecînd așteptam cutotul altceva, am primit, tot telegrafic, răspunsul... de pe urma căruia dau orișicui sfatul acesta...

Nefiind dar cazul ca să te expui la un rizic... material, — căci de cel moral cine se mai întrebă astăzi? — ce ai să te gîndești atît de mult până să-ți procuri satisfacția de răzbunare a *demisiei*?... — Românul, ironist din firea lui — firea cea încă și mai ascuțită, a lui Creangă, — zice în împrejurări de acestea: — „S'a supărat văcarul pe sat...“ Dar cel care iese trîntind ușa, dintr'o Societate care n'a vrut să-i consfințiască meritele prin niciun fel de onorifică distincție, — simte totuși o satisfacție oarecare, — momentană și *acără* satisfacție, — dar totuși satisfacție: e farmecul *demisiei!*

Supărarea omului căruia nu i-se dă considerarea la care el însuși socoate că are dreptul, — și desigur în privința aceasta cel mai competent de a judeca și a hotărî, este tot *el însuși*, — această supărare îl îndreptățește ca să rupă imediat (dacă nu și iremediabil orice legătură cu aceia (oameni)

FOILETON.

Pleacă feciori...

Demult nu s'a pomenit o toamnă atît de uricioasă. Nourii îngrămădiți peste boltă, cu coloarea lor surie, murdără, nu se mai ispravesc. Cerul posomorît, se lasă asupra satului, adunîndu-i parca strîns cășuțele, șterse de ploae și de sloata din uliță. O liniște grea apasă. Nici un semn de viață, nici o urmă de vioiciune. Fețe posomorite cu semnul griji de mine. Ear vitele, bietele și ele abea își duc traiul. Ude până la piele și școrțoșate de noroi, abea plioscăesc drumurile. Cu capul mare, plecat în pămînt, își numără pași greoi. Lume amorțită, nu alta!

Zile, ba chiar și săptămîni trec, fără să vezi doi-trei semenți laolaltă. Doar Dumineca, la sfînta slujbă de se adună, însă și atunci e mai goală biserica. Pași preotului și ai crîsnicului răsună departe acum prin biserică, lovindu-se de p'ăreji reci. Bătrîni se mai înduplecă și pleacă prin prăpădul ăsta de vreme, abea sprijinindu-se de cirjea bătrînețelor. O singură rugăciune se rostește: „Doamne, fie-ți milă de noi, de vitele noastre... Doamne, eartă-ne păcatele și schimbă vremea, că ne potopim așa“. Dar vremea nu se schimbă, a sosit ziua de apoi, nu alta. Bine zice baba Pălăghia: „Ni-s'au înmulțit păcatele și rugăciunea numai prinde, nu se mai înalță ca tîmîia înaintea lui Dumnezeu“.

Vestea cu „bătaea“ s'a lățit și prin satul nostru: Bulgaru și Sirbu se bate cu Turcu... și nu se știe ce se alege, dar parca zilele Turcului sînt numărate. Așa zic uni. Turcu e tare, nu se lasă, cu una cu două, e părerea altora. Dar vezi, Turcul e păgîn, n'are cruce, n'are Christos, și nici Dumnezeu nu ține cu el. Vezi, d'aceia-i vremea rea, jălește și cerul, curge sînge de creștii și multă viață de om se duce, parca n'a mai fost. Poveștile acestea se pierd mereu și nu le prea amintesc apoi.

Nouri se învălmășesc neconțenit. Picuri de ploae se slobod cînd ca nu colb des, umăd și cenușiu, îmbrăcînd satul în negură, cînd earăși parca toarnă, din înălțimile cerului. Ear noaptea se mai întrece și un vînt, izbind stropi în ferestri, cu un șuerat astupat, de crezi că strigă mi și mi de glasuri, de pe alte tărîmuri. Te miri dimineața, cum de mai străbat zorile zilei, prin broboda deasă, groasă, de sus.

Azi se vede o zi mai domoală. Des de dimineață încă s'au strecurat vreo citeva sulii de lumină, tremurătoare. Ploaea încetase, vîntul își strînsese aripile sale, obosite, de atîtea opinteli. Nouri se sparg, cu încetul, ear prin rupturile lor se ivește albastrul curat. Și soarele își arată ochiul obosit, lunecînd a lene, printre rupturile de nouri. E o altă lume acum. Casele par vesele, ochieji mici reogîndesc vioi lumina deschisă. Băltoacele din drum sînt niște oglinzi mari și arată toate culorile. Oameni deschid larg porțița înglodată în noroi, privind, cu zimbet de bucurie pe față,

minunea de vreme. Cu pași iuți trec prin ogradă. Privind plugul părăsit de atîta vreme, o voe de lucru, de mișcare îl cuprinde. Bucuria, voea bună îi crește tot mai mult, pînce se trezește cu o doină pe buze, duiosă și veselă. Animalele, aleargă și ele vioaie, umplînd curtea cu gălăgia lor. Zgomotul, tărăboiul se împrăștie ca un vîntuleț și nu peste mult, satul e tot celce a fost: un sat plin de viață.

Porțile caselor se deschid larg, strecurîndu-se săteni, cu carele, încărcate de pluguri, de grape. Vremea urîtă i-a împedecat deabinele în lucrul lor de toamnă, obicinuit. Cînd au apucat puilul ăsta de timp, mai bunîșor, ies ca albinele din coșnițe. Ziua se face tot mai frumoasă. Razele soarelui prinseseră o leacă de putere și un căldicel domol se revarsă, momînd, din pămîntul umed, până la inimă, mici sulusi de aburi.

Oameni nu se astîmpără acum. Trec dela uni la alți, povestesc, glumesc, rîd, parca nu s'au mai văzut de ani. Cit de ușor uită omul necazurile! O zi bună numai și se ivește zimbetul, pe fețele triste de odinoară. Poveștile se învîrtesc din nou pelîngă vestea cu bătaea. Dar acum sînt alte vești, mai noi. „Apoi să vă spun io“, zise badea Trifu, „că mă știți, citesc foae și mai umblu puțin și prin sat, între domni“. La cuvintele acestea toți se grămădiră pelîngă el.

— „Nu se aude baș bine, măi, oameni. Cică Sirbu, încălzit acum în bătae, s'ar cam uita și cătră noi“.

sau acelea (Societății, instituțiilor, etc.) cari s'au făcut vinovați sau vinovate de acea desconsiderare.

Deci, dacă nu mă alegeți președinte, îmi dau demisia din Societate. Dacă nu mă alegeți mitropolit, îmi dau demisia din religia ortodoxă, — și dacă nu mă decorați cel puțin, îmi dau demisia din calitate de cetățean român.

Am rostit vorba *decorație*... Ei bine la noi sînt oameni cari au fost în stare să-și dea demisia și din... decorații! Dece oare fiindcă... nu s'ar fi crezut vrednici de ele? — Doamne firește, earăși; căci cine o să observe, printre atîția decorați, și numele, lui Popescu, care *primește* în tăcere distincția (problematică) ce i-s'a conferit. Dar numele lui Popescu cel care *refuză*, va fi desigur a doua zi pe toate buzele... Păi firește atunci că, cel mai modest din doi, va fi acesta din urmă.

Iși dau demisia din decorații însă, mai ales aceia căroră nu li-s'a conferit decît... „clasa a II-a“... E ceva îngrozitor! „Clasa I-a“ ne lomoară. Nimeni nu vrea să fie decorat cu clasa a II-a, dupăcum nimeni nu călătorește bucuros cu trenul în clasa a II-a; — bineînțeles cînd e vorba să solicite un „*permis liber*“. Oameni cari altminteri ar rămînea mai bucuros acasă decît să plătiască fie și taxa de clasa a III-a, cînd se *deplasează* în contul vreunei administrații oarecare, s'ar simți înjosiți dacă n'ar putea să prezinte conducătorului biletul galben.

Totastfel, în butonieră nimeni nu-și arborează bucuros o panglicuță; — toți ar vrea cel puțin o mică rozetă... Aminteri mai bine — *iși dau demisia!*

*

O mică observație de sfîrșit — ca să nu abuzăm prea mult de coloanele acestei ospitaliere reviste — : E gata Românul să-și dea demisia orcînd, atunci cînd nu i-o cere nimenea. Dar ia să poftiți să *i-o cereți* — și să vedeți atuncea eroică rezistență...

Adevărat este însă, nici nu i-se cere nimănu și niciodată demisia, decît din slujbe pe cari nu le poate părăsi cu inima ușoară...

Ion Gorun.

— „Dar lasă, bade Trifule, n'o fi cum scriu foile. N'are Sirbu „curajie“ să se prindă cu împărțu nostru, că el e doar frate de cruce cu Neamțul“, zise unul mai îndrăzneț.

— „O fi și așa, dar pecum vād, tu nu știi, că la spatele Sirbului cine stă. Stă Muscalul și nu altul, măi mic. Și nu vreau să zic o vorbă slabă, dar, ferească-ne Dumnezeu, domni așa zic că vine bătea și la noi“. O frică îi cuprinsese pe toți. Îl cunoșteau bine pe badea Trifu și îi credeau toată vorba. Dacă și domni dela comună așa vorbesc, trebuie să fie ceva. Un moș zise înfricoșat: „N'am avut noi destulă bătea dela Dumnezeu: n'am arat, n'am sămănat, ear sămînta care îi în pămînt o putrezit, acuma ce bătea măi vrei“.

Frica se strecorea tot mai mult în sufletul lor. Poveștile, glumele, încetau deodată. Rînd pe rînd se depărțară, să nu mai audă despre grozăvenia nouătății. Dar frica se încuibase și nu-i mai părăsi.

Era pe la ameazăi. Dinspre mijlocul satului, se deslușiau tot mai bine niște strigăte de copii. Eată-i, în fuga mare. Unul, cu fața speriată, striga, cît îl ținea gura: „Bate toba... vine bătea și la noi, vine și la noi“. O femeie își scoase capul prin porțiță, auzi copilul strigînd. „Tac!, spurcatule, mușcați-ai pe limbă“ îi zise muerea cuprinsă de spaima cuvintelor. Zgomotul răgușit al tobei se auzia tot mai bine. Oameni veniră la stradă, să asculte pe moș Roșu, doboșul satului. Moș Roșu,

Chestii limbistice.

La înmormîntarea fericitului Alexandru Mocsonyi în Foeni unde, ca fost bursier al Familiei Mocsonyi, ascultam cu evlavie pogrebania, deodată mă izbește în simțul limbei cîntarea pătrunzătoare a chorului din Lugoj: „Eu **sunt** pămînt și cenușă“... o abatere și dela textul ohtocului, unde stă scris „Eu **sînt** (nu eu **sunt!**) pămînt și cenușă...“ cum se cîntă pretutindenii.

Ce să fie asta? Am întrebat într'o notiță a „Progresului“ nostru, unde conform programului ne ocupăm dincînd-încînd și cu chestii referitoare mai ales la evoluția graiului nostru românesc.

Mi-s'a răspuns, nu cu slova, cum sulevasem eu chestiunea spre a putea fi judecată și de public, ci... eac'asa — într'o călătorie. Anume mergînd la ultima alegere de episcop, dela Lugoj la Caransebeș ne-am nimerit într'un cupeu: Dr. Gheorghe Popovici, Dr. Gheorghe Dobrin, Dr. Valer Braniște, Dr. Alexandru Birăescu, Ion Gruescu și eu iscăliitorul acestor rînduri.

Dupăce ne salutăm și resalutăm la stațiunea din Lugoj, nici nu ne-am așezat bine în cupeu, pănăce doctorul Braniște mă și apucă... Făcînd introducția discuției prin citarea unui proverb latinesc, pe care l-am uitat, dar îmi aduc aminte că era vizată „prostia Progresului“ nostru, mă ia la vale pentru obiecțiunea referitoare la conjugarea verbului auxiliar *sînt, ești, e* (este); *sîntem, sînteți, sînt* (și nu sunt!) cum susțineam eu și acolo între tovarăși mei de drum. Prof. Dr. Braniște, înloc de o altă argumentație științifică, susținea în mod autoritar că — avem să grăim și să scriem, după *uzul general... sunt*, ear nu *sînt*. Amin! Uzul general a sancționat, însă, forma *sînt* și nu *sunt*, dau să replic și eu, provocîndu-mă la această formă literară (acceptată și de profesori de dicțiune din București), spre deosebire de vulgarele *mis, îs*, de obsoletul *sum*, și de p'aici necunoscutul *esc* macedoromân. În cele din urmă d-nul Braniște găsește soluția de a se scăpa de plictiseala raționării mele, punînd chestia la vot. Și!... credeți-mă, pentru forma *sunt* a d-nului Braniște: au votat toți (din convingere!), cu un cuvînt toți cei de față; astfel eu n'am mai căscat gura pănă la pro-

xima stațiune, unde d-nul Braniște scoțînd capul pe fereastra vagonului și exclamînd: „mulți pompieri **sînt**... aici“, mi-a scăpat din gură interjecția... zdranc!

Ajungem la Caransebeș. Bătrînul arhimandrit Filaret Musta în cuvîntul de deschidere a sinodului eparhial, mă pomenesc că folosește încă și o altă formă arhaică: **sîm**... pe care n'o auzisem păn' atunci. Mă gîndiam, așa în mine, dacă d-nul Braniște ar fi prins din zborul cuvîntului de deschidere pe acest *sîm*, fiind vorba de părintele arhimandrit, miră-te de n'ar scrie un foileton întreg, cum știm că s'a mai întîmplat, scriînd altădată chiar două foiletoane în „Drapelul“ despre îmbogățirea lexiconului nostru cu vorba „logocel“, așa și pe dincolo de frumoasă...

Dela pățania mea încoaci, decînd d-nul Braniște m'a pus pe labe prin devotarea unanimă a formei **sînt**, și prin citarea la adresa progresiștilor a proverbului latinesc, în care era vorba de „urechi mari...“, ce s'a mai întîmplat? A început și „Tribuna“ din Arad, ba chiar și „Foaia Diecezană“ din Caransebeș să scrie consecvent **sânt**... și m'ași prinde la un rămășag, că nu va trece multă apă pe Dunăre pănăce ne-om pomeni și cu „Drapelul“ că, nevoit a se pleca și dînsul în fața *uzului general*, va scrie și el încurînd **sânt**, și dupăce va reveni Academia rom. la o nouă revizuire a ortografiei, va ajunge să scrie chiar și **sînt**, exact cum scriem noi astăzi, cești „urechiați“ dela „Progresul“. **Gheorghe Jianu.**

Examenul școlilor rom. din Brașov.

Examenul oral de maturitate la gimnaziu se va ține în zilele de 4/17—8/21 Iunie în sala festivă a școlii. Examenul privat (particular) se vor ține în zilele de 10/23 pănă 15/28 Iunie — avînd școlari privațiști să se prezinte în cancelaria direcțiunii gimnaziale Lună în 10/23 Iunie la 8 ore dimineața. Examenul public de gimnastică se va ține în curtea de gimnastică (intrarea din strada băilor de aburi) Duminecă în 9/22 Iunie la 5 ore p. m., în caz de timp nefavorabil, în ziua următoare. Examenul public de încheiere se vor ține Joi și Vineri în 27 și 28 Iunie v. (10 și 11 Iulie n.). Încheierea solemnă a anului școlar se va face Sîmbătă în 29 Iunie v. (ziua Sfinților apostoli Petru și Pavel) în sala festivă la orele 11 dupăce școlile vor fi asistat în corpore la serviciul divin în biserica Sf. Nicolae de Scheiu. După încheierea festivă a anului școlar se vor distribui între școlari (prin d-ni profesori de clasă în localele de clasă) testimoniile și anuarul școlii. *Direcțiunea școl.*

mai lovi încă de vreo citevaori în toba petecită, strigă apoi cu glas aspru: „Oamenii, a ieșit porunca: toți feciori de douăzecișitree, douăzecișipatru, douăzecișicinci de ani, cari au cărți de cătanie, să fie azi, acuma, deloc la comună că cu mașina de patru pleacă 'n cătanie; care nu vine de voie bună, îl duc cu de-a sila“. Porunca era scurtă, dar uluitoare. Un murmur de vaier străbătea printre cei adunați. Vestea se lătise iute ca fulgerul prin sat, și unde ajungea stringea inimile de durere și frică. Săteni își perduseră cumpătul. Porunca era prea pripită și prea grozavă: un trăsnet, nu alta. Alergau încoaci și încolo, ca ieșiți din mînte. Tot colțul uliței era plin cu femei și copii, plîngînd și vătîndu-se amar. Nu întîlnia om cu nchi uscați. Ear feciori, galbeni, cu privirile perdute în depărtare, mergeau spre casa comună. Acolo îi primi notarul satului. Patruzecișidoi din ei, erau aleși, să plece cu mașina de patru. Unde? Nici ei nu știau. Știau că pleacă și știau că lumea e în foc... Patruzecișidoi de tineri, voinici, sănătoși, întregi acum, ear mîne cine poate ști ce se va alege de ei...

Locul din'aintea gării mișună de lumea adunată acolo. Demult nu s'a mai văzut atîta suflet de om pe aici. Mame bătrîne cu merinde subsuoară, femei tinere, cu ochi împăienjeniți de lacrimile durerii, copii, cu priviri speriate și nîndu-se strîns de mamele lor, a frică goală. E multă lume, dar parecă și-a perdut graiul: numai

cîte vre-un oftat înăbușit de se aude, sau cîteun bocet lin, întrerupt de sughitul plînsului. Feciori, gata de plecare, stau ca înmărmăriți, cu privirile mari, voind să-și închidă adine în inima lor îndurerată, chipurile celora ce rămîn în urmă. O șuerătură se aude. E șuerătura mașinei. Ochiul roșu, mare, se apropie ca o stafie înspăimîntătoare, tîrîndu-și coada neagră după sine. Toți tresar, subțior de durere. Trenul se oprește. Ușile se deschid, ear feciori strecoară înlăuntru ca în gura unui mormînt deschis. Mai vreo cîteva izbituri de ușe și trenul e pus în mișcare. Vaierul nu mai conțenește acuma. Părinți bătrîni, cu povara bătrînelor în spate, își blastămă ceasul pe care l-au ajuns. Ochi privesc țintă la tren care duce tot sprijinul, toată nădejdea, întreg avutul lor, lăsînd atîta jale, atîta zbucium în urma lui...

Vălul de seara a îmbrobodit demult întreg satul. Căsuțele abia se mai zăresc. Stau triste, pitulate, una lîngă alta. Dinspre marginea satului se strecoară o adiere, aducînd frînturi de plîns, de vaier înduioșător. Bocetele se aud tot mai aproape. În largul drumului mare vin femei, bărbați, copii. Se strecoară lin, ca niște vedenii, ca niște umbre. Cu capetele în pămînt, cu plînsul lor, cu umbletul șovăitor, par'că reîntorc dela o înmormîntare. Dincînd-încînd se aud cuvintele tremurătoare: „Mi-l-au dus la moarte... mi-l prăpădesc cu zile“...

L. Roșculeț.

Pericolul balcanic.

Românul scrie despre știrile mai recente nimicesc aproape și ultima speranță pentru evitarea războiului ce amenință a izbucni între Serbia și Bulgaria. În răspunsul guvernului bulgar, dat ieri se declară că Bulgaria va primi arbitrajul Rusiei numai dacă acesta se va face în baza contractului de alianță și a memorandumelor, cari ambele state vor avea să le prezinte în curs de o săptămână. E întrebare însă că oare Serbia va renunța pretenția ei referitoare la revizuirea contractului. În Serbia agitația de altcum e foarte mare. După cum anunță o telegramă din Semlin, regele Petru n'a primit dimisia guvernului Pasic, care s'a văzut necesitat a face acest pas în urma situației create de răspunsul țarului. Prin urmare Serbia își menține pretenziunile. Conferința primilor miniștri a celor 4 state balcanice se va începe Duminecă la Petersburg. Eri a sosit la Belgrad pe neașteptate moștenitorul Alexandru, pentru a-i face cunoscută primului ministru atitudinea neclintită a ligei militare sârbești. În Serbia în general se crede că diferendul dintre Bulgaria și Serbia îl vom decide armele încă înainte de ce țarul va putea să-și spună cuvântul.

„Românul” scrie: Față de întorsătura pe care o luase în ultimele zile evenimentele din Balcani, guvernul român hotărâse mobilizarea a trei corpuri de armată. Joi, M. Sa regele Carol daduse și ordinele, din Constanța, ca mobilizarea să se efectueze chiar înainte de întoarcerea sa în București. Când a venit însă vestea telegramelor țarului și s'a văzut astfel că este posibilitate ca conflictul din Balcani să se termine prin pace, așa cum dorește Europa, s'a renunțat la această măsură, dar desigur se va pune în executare dacă din nou situația va deveni războinică. Știrea aceasta am aflat-o dintr'o sursă așa de autorizată încât ea nu va putea fi desmintită.

IGIENĂ.

Alăptarea copilului de către o femeie străină.

Se întâmplă uneori, de mama suferă de o boală, care nu eartă, ca ea să dea țigă copilului. Trebuie știut, că orce boală a mamei se resimte în laptele ei, atunci precum se resimte și orce fel de mâncare, chiar și multe leacuri. Când boala mamei e de așa, încât dînd ea țigă copilului l-ar îmbolnăvi și pe acesta.

Alegerea doicei trebuie să se facă cu cea mai mare grijă. Ea trebuie să fie sănătoasă, curată, copilul ei propriu să fie sănătos, binefăcut, căci de va fi slab, galbin, mirăit, și copilul, ce i-se dă spre alăptare va deveni tot așa. Doica trebuie să aibă lapte destul, așa că la o strîngere ușoară a țigii, laptele să țîșniască din ea în raze subțiri.

Epigrame.

1. Dr. Dotier.

Trupul nostru e o 'nchisoare,
Sufletul prinsonier:
Al ăstu' „captiv” scăpare
E... dibaciul Dotier.

2. Dr. Hata.

Cu „lucrul” domnul Hata
În lazaret e gata?
De a „lucra” dec' dar'
E rîndul tău — gropar!

3. D-rului Hata.

Știința-ți minunată
Întrece orce artă:
Spitalul ea-l deșartă
Și umple... morga toată.

4. Biblică.

„Fericirea 'n ceruri
Numai o găsiți”
O, pe cîți nu-i face
Hata... fericii.

(Cernăuți)

Gheorghe Voievidca.

Cel mai bun lucru e să ducem doica cu copilul ei la un medic, ca să cerceteze el, cum stau cu sănătatea. Oamenii din ziua de astăzi nu mai sînt așa sănătoși ca mai demult, căci mai ales beutura de rachiu le otrăvește multora corpul, apoi sînt răspîndite, spre rușinea noastră, și multe boale secrete (mai ales sifilisul [sfreanțul, șuiul], cari uneori nici nu se cunosc pe dinafară, așa că numai medicul le poata afla. Un copil, care suga la o femeie beutoare de rachiu ori născută din părinți beutori de rachiu, sau la o femeie, care are în ea sămînța unor boale de sînge, se va molipsi și el sau, în cazul cel mai bun, va rămîne slab, căci a fost hrănit cu lapte dintr'un corp stricat.

O femeie, care și în timpul alăptării are menstruațiune, nu e bună de doică.

Pentru un copil născut decurînd vom alege, dacă se poate, o doică, care a mai avut și crescut unul sau doi copii, căci aceasta știe să umble cu copii.

Trebuie știut, că laptele din țigă mamei nu se strică numai din cauza unor boale trupește sau din cauza unor mîncări nepotrivite, ci și din cauza supărării.

Ce privește regulele de trai ale doicei, ele vor fi același ca și la mama, care lăptează singură. Așa că nici doica nu va șede mereu ca copilul fără să lucreze ceva; dimpotrivă, va lucra prin casă și prin curte în timpul, cînd doarme copilul.

Ce privește hrana, doica va mîncă mîncările, cu cari este obișnuită ferindu-se numai de cele de cari trebuie să se feriască și mama. Și ea va mîncă mîncări amestecate, adică și carne, dar și multe lăpturi și legume. Rachiuul otrăvește laptele. Dacă e obișnuită să bea la masă un păhar mai mic de vin, poate să bea atîta și cînd alăptează, dar în cursul mîncării. Căci nimic nu ajunge așa ușor în laptele mamei ca beutura și nu e așa vătămător pentru copil ca spirtul din orce fel de beutură, chiar amestecat în laptele mamei sale. În privința aceasta trebuie o supraveghiere deosebită, căci la noi sînt încă destui proști, cari cred, că vinul, — ba chiar și rachiu! — întărește pe femeia, care lăptează.

În caz, cînd copilul este așezat la doică afară de casa părintească, părinți trebuie să se încredințeze adeseori, dacă copilul este bine nutrit, dacă doică nu-i dă destulă îngrijire cu privire la curățenie, dacă aerul din casă e curat, dacă scoate copilul, bineînțeles, mai des afară la aer curat, cînd e timpul frumos, dacă nu e opărit, din cauză, că nu-l primenește des și nu-l scaldă regulat. Să nu creadă nimeni, că e destul, dacă copilul e rumen la față, căci un copil, care pare sănătos, poate să stea pe loc, să nu crească. Cea mai bună asigurare despre aceia, că copilul e sănătos și se dezvoltă bine, ni-o dă cîntărirea lui, pe care trebuie să o facem mai des.

F. P.

FELURIMI.

Cîți soldați a pierdut Napoleon. Se împlinesc o sută de ani, decînd Europa a început să scape de sub domnia lui Napoleon. Astfel nu va fi fără interes să amintim cîți soldați de-ai marelui corsican au căzut pe cîmpiile de luptă. Sub domnia sa aproape de zece ani (18 Mai 1804—3 April 1814) Napoleon a avut o armată cam de trei milioane de soldați. În 1814, la sfîrșitul războaielor, au mai rămas în viață ceva peste 800.000 de oameni, parte în serviciu activ, parte ca prinși în război. Prin urmare domnia lui Napoleon a costat țara mai mult de două milioane de Francezi.

Biserica spiritiștilor. Aproape de Central Park West, în cel mai poetic ținut din New York, spiriști ridică o biserică cu o cheltueală de peste cinci milioane de coroane. Comunitatea religioasă spiritistică din New York are 12.000 de credincioși, în frunte cu milionarul Dr. Ricard Schleusner, căruia spiriști îi zic „părinte”. Toate ședințele de până acum au fost prezidate de părintele Schleusner, care a spus unor raportori, că noua biserică ce se clădește, va avea un fel de laborator psihologic, unde se va comunica cu spiritele morților. Păreți acestei odăi vor fi îmbrăcați cu postav negru, ear o mașină electrică va produce efecte de lumină colorată dintre cele mai minunate. Un aparat fotografic are să funcționeze la fixarea imaginii spiritelor...

CRONICA.

Înscrierile pentru clasa I a noului gimnaziu din Oravița se vor face la 1, 2, și 3 Septembrie c.

Trupa teatrală de sub direcția lui Mezei Béla, sfîrșindu-și ciclul reprezentațiilor anunțate pentru Oravița, a părăsit orașul.

Studentii dela Academia de silvicultură din Șemniț atingînd în excursia lor și Oravița, tinerimea dela direcțiunea Societății C. F. din localitate a dat în Grădina de tir d'aici în cinstea lor și o petrecere cu dans, care a reușit foarte bine.

Serbarea finală și distribuirea certificatelor școlare a elevilor dela școala civilă din localitate va avea loc la 28 curent dim. la orele 9.

Director al seminarului gr. cat. român din Lugoj, care se va deschide la toamnă, a fost numit d-l canonic și vicar episcopesc Dr. Iacob Radu.

În Sibiu a fost arătat un cotoc (mîrtan) care vorbește cîteva vorbe. E din Germania și stăpîna lui îi zice Petru Alupca. Cotocul spune bine vorbele Ana, Elena, hura, na-na, adio, nu. Poate chiar să cînte o melodie.

Subt titlul „Gazeta Română” a apărut în Budapesta, Duminecă în 2/15 Iunie 1913, un ziar social-economic, avînd proprietar și redactor responsabil pe d-l Dr. *Liviu Lința*. Noul ziar apare în fiecare Duminecă și costă 8 coroane pe an.

În Cacova s'a simțit la 14 c. la orele 10 și 40 min. un puternic cutremur de pămînt în direcția nord-sud. Cutremurul a durat circa 1 minut și 30 secunde, cu mici întreruperi. Ca fenomen ciudat e de notat că temperatura îndată după cutremur a scăzut 5—6 grade.

Un ziar cotidian german, subt titlul „*Pariser Presse*”, a apărut în capitala franceză. Până acum Parisul n'avea decît un singur ziar nemțesc, cutoatecă în orașul acesta locuiesc statornic douăzeci de mîi de catăneni din imperiul german.

Din Bruxela se anunță, că arhiducesa *Maria Dorothea*, fiică răposatului arhiduce Iosif, se desparte de soțul său principele *Filip* de Orleans, pretendent al tronului francez. Soți princiarî au trăit imperună 17 ani.

Subt preșidenția centelui Wilczek s'a constituit un comitet austriac pentru explorarea ținuturilor polare dela sud. Scopul expediției este a statori: oare America sudică stă sau nu în legătură cu polul de sud? Conducătorul expediției este geologul *Felix König*. Călătorie se va face pe vaporul polar „*Deutschland*”, care a mai făcut un asemenea drum.

Duminecă s'a inaugurat la Peatra Neamțu statua marelui Român *Mihai Cogălniceanu*, care și-a consacrat viața pentru progresul neamului.

În Rusia au fost găsite comori întregi de radium, devenind astfel prima țară exportatoare de radium.

Din Varșovia vine știrea, că colonelul rus de stat major Kuzmin s'a sinucis fiindcă a fost demascat că a stat în serviciul unei puteri străine.

Sînt 300 de ani, decînd ieziuți tac încercări să înființeze o universitate în Japonia. Acum însfîrșit guvernul japonez s'a învoit ca ieziuți să deschidă în Tokio o școală înaltă cu o facultate de litere și una de comerț.

Aviz.

Aducem la cunoștință On. public, că pentru sezonul de vară orele de cassă le-am fixat pe timpul din 1 Iulie—20 August deia 7—12.

Direcțiunea institutului „Oraviciana.”

La Oraviczaer Sparcassa vor fi orele de cassă pe aceiași durată de timp dela 8 dim. până la 1 d. a.

Editor-proprietar: Gheorghe Jianu.
Redactor-responsabil: Iiie Oravițianu.

LIPIK
SLAVONIA

BĂI DE CURĂ : DE PRIMUL RANG
VINDECARE SIGURĂ

Reumatism, ischias, boale de sucurile corpului, diabetică, boale de constituția corpului, morburii de copii, de oase fracturate, de exudate.

Băile sînt deschise vara și iarna.
La cerere se trimit prospectele gratuite.
Izvoare calde cu conținut bogat de acid alcaic și iod radioactiv de 64° C.

Aviz.

Internatul Școalei civile din Oravița.

În legătură cu Școala civilă din Oravița stă și un internat. Scopul acestui internat este a înlezni elevilor din îndepărtări mai mari frecventarea Școalei civile din localitate, asigurându-le o întreținere corespunzătoare, locuință mai sănătoasă, înlocuind astfel, prin supraveghierea și conducerea profesorilor, toate favorile creșterii din casa părintească.

Pentru scopurile internatului s'a luat în arendă pe 10 ani „Vila claustrului“ a călugărițelor d'aici, cu tot cu intravilanul și grădinile admirabile ce-i aparțin, ear după adaptarea corespunzătoare a zidurilor, deocamdată numai 24 de băeți pot primi găzduirea în internat.

Părinți cari doresc a-și da copii în internat, să se anunțe la directorul Școalei civile cel mult până la 31 Iulie c. Mai mult de 24 de inși nicidecum nu pot fi primiți și deaceia în orice caz părinți cari reflectează la acest favor, să nu zăboviescă, ci încă în cursul lunii curente să-și înscrie băeți. Taxa lunară de 40 cor. a internatului e a se plăti anticipativ la rectorul internatului. În schimb elevul, în afară de supraveghiere și ajutorul ce i-se dă la învățătură, va avea în internat: locuință, încălzit, luminat, îngrijire medicală, prînz, cină, dejun și ujină nutritivă și spălătură.

Ieșirea din Internat, ce are a se anunța cu 1 lună înainte, nu li-se îngăduie decît numai celorce în cursul anului școlar întreprind studiul și părăsesc școala.

La intrarea lor în internat elevii au să fie provăzuți în afară de hainele trebuitoare, cu 6 cămeși de zi, 3 cămeși de noapte, 6 părechi de izmene, 3 ștergere, 6 batiste, 6 părechi de ciorapi, 2 părechi de ghete, 1 pernă, 1 plapomă, 2 fețe de pernă, 3 serviete.

La primire mai e a se plăti anticipativ odată pentru un an 5 cor. taxă de instalare și 5 cor. pentru folosirea mobilei și a celorlalte utensilii din internat.

Însfîrșit părinți vor iscăli un revers, prin care se obligă a plăti taxa de întreținere pe anul întreg în timpul regulat, avînd a se îngriji de hainele internistului și de achitarea eventualelor spese cu farmacia și a celorlalte cheltuieli ce mai pot surveni în cursul anului, recunoscînd pe tot de obligator regulamentul internatului.

Începînd cu an. șc. 1913/4 în locurile disponibile din internat se primesc și elevii gimnaziali.

Oravița, în 15-lea Mai 1913.

Direcțiunea Școalei civile de băeți
din Oravița.

Cel mai modern atelier de specialitate de corsete din sudul Ungariei.

Aduc la cunoștința on. dame că execut cele mai elegante legătoare de casă pentru pîntece și corsete mari (Princés), la cari întrebuințez numai oase veritabile de pește.

Prețuri moderate.

soția lui **TEODOR FAUR**

Timișoara-Iosefin

strada Török numărul 1.

Ateliere de model: Deva, Petrojeni, Verșeș, Panciova, Becicerecul-mare, Madoș, Bereg-szász, Törökberse, ear în Oravița la **Dobó Antalné**

Premiat cu marele premiu Grand Prix.

Cine dorește să aibă o față albă ca laptele, să folosească **crema americană, pudra americană și săpunul american**, care depărtează de pe față și de pe mîni orcefel de pete, și întrece toate mijloacele de acest fel, întrebuințate pînă acum. Se capătă la: **Apoteca Sfîntul Gheorghe în Oravița** (peste drum de prăvălia R. Goldstein).
Prețul unui borcan de cremă americană 1 coroană. Prețul pudrei americ. 1 cor. 50 fil. Prețul săpunului americ. 80 fil. Încontra durerii de dinți mai bune sînt pi-căturile americane. Prețul 1 cor.

Cea mai bună hîrtie pentru cigarette Club din fabrica Modiano.

Depoul general pentru Banat la

IGNAZ FELDMANN
în Oravița.

Se capătă în toate prăvăliile mai bune.

Aviz.

Dăm de știre la totnatul că la **Redacția noastră** aici în **Oravița** lingă banca românească „Oraviciana“, am deschis la 1. Ianuar c. st. n. un

Birou de informații,

la îndămîna celorce au daraveri de orce natură atît în orașul cît și în provincia noastră întregă, exoperînd, ori înlezînd fiecăruia care ne trece pragul: cumpărări și vinderi de imobile, obiecte, mașini agricole, acții etc., dînd Românilor noștri din Valea Carașului, cari ne vor cere ajutorul și alte îndrumări necesare.

Banca de asigurare

„Transylvania“

fondată la 1863, primește asigurări pe viață și asigurări încontra focului și încontra grîndinei etc. în condiții foarte favorabile.

Valorii asigurate: 105 milioane cor. — Des-păgubiri plătite: 7 1/2 milioane cor. Fonduri de rezervă: 2 milioane cor.

Informațiuni la Direcțiune în **Sibiu**, strada Cisnădiei 5, la Agentura principală în **Arad** la Agentura cercuală din **Oravița** și la Agenturile locale de prin diferite comune românești, reprezentate prin bărbați de-ai noștri de toată încrederea.

La negustorul **Gheorghe Lerca** în **Cacova (Kákófalva)** sînt de vînzare

2 bici (de 18 luni).

Aviz.

Anunțăm cu onoare pe P. T. arhitecți și pe ceice își zidesc case, că la

Prima Țiglăria cu abur

s. p. a. în **Iasenova (Karaszszénó)**

se capătă

țiglă de acoperiș fălțuită bună de legat de prima calitate, cu prețuri absolut solide.